

Anmeldelser

I denne udgave af Sygeplejersken anmeldes følgende bøger: 'Jutlandia – Krig, kald & kærlighed. Beretninger fra sygeplejerskerne på Jutlandia', 'Min mor, mig og Parkinson – en sygdom i senfasen, fra ankomst på plejehjem til død på sygehus' samt 'Fundamentals of Care: klinik, ledelse, uddannelse og forskning'.

Sygeplejersken 2021 ; (9): 42-44. Anmeldelser

En komfortabel stemning af fortidens ”Piger i hvidt”

Helle Juhl
Jutlandia – Krig, kald & kærlighed
Beretninger fra sygeplejerskerne på Jutlandia
Lindhardt og Ringhof 2021, 330 sider – 349,95 kr.

I anledning af 70-året for Koreakrigen 1950-53 og hospitalsskibet Jutlandia har der været opmærksomhed om den militære og humanitære indsats, der fandt sted midt i krigens rædsler. Fra starten i bogen bliver der skitseret en modsætning mellem den militære indsats med at hente, redde, pleje og operere FN-soldater og sydkoreanske soldater under FN-flaget og at gøre en humanitær indsats ift. den civile befolkning i Korea under Røde Korsflaget.

Jutlandia var ikke det eneste hospitalsskib, der lå i havet ud for Korea, men det eneste skib, hvor også de sårede i den civile befolkning fik plads. Helle Juhl bygger beskrivelsen af indsatsen på hospitalsskibet op om to sygeplejerskers dagbogsnotater og fortæller sideløbende om de tre togter, som skibet foretog. Da Jutlandia efter endt indsats vendte tilbage til Danmark, var der behandlet mere end 11.000 FN-soldater og civile koreanere.

Det er en stor bog. Man kan kalde den en lækker coffee table book på glittet papir. Der er mange illustrationer både med fotos af sygeplejerskerne, af sygeplejersker og børn og af krigens scenerier. Der er kort, så læseren kan følge med i de tre togter, og ligeledes fortællelse over de godt hundrede sygeplejersker, der nåede at gøre tjeneste på Jutlandia.

Der var andre faggrupper på skibet, f.eks. fysioterapeuter, dem hører vi nu ikke om, sygepassere, der rangerede under sygeplejerskerne, står der lidt om, og læger hører vi lidt mere om. Det fører mig frem til, at der er en komfortabel stemning af fortidens ”Piger i hvidt”.

Bagtæppet er en gentagelse af problematikken i den kolde krig uden kritisk refleksion. Ingen læsere kan være i tvivl om, at Nordkorea, Kina og Sovjetunionen var de onde. Heroverfor stod FN, USA og den vestlige verden som de utvetydigt gode. Det fremhæves, at ekspeditionschef Kai Hammerich, der stod i spidsen for Røde Korsdelen, var ”en kristent troende, i modsætning til den ateistiske, kommunistiske aggressor” (side 52).

Sygeplejerskerne var meget optaget af børnene, de sårede nordkoreanske børn. Det er jo så forståeligt. Der er nok ingen tvivl om, at sygeplejerskerne gjorde en stor indsats for at hjælpe dem igennem de lidelser, krigen havde påført dem. Det er dog ikke til at vide, hvad sygeplejerskerne har tænkt, da de pyntede juletræ til børnene, sang julesange og kaldte børnene danske navne som ”lille Lise”. Det fremstår som en skræmmende lektion i kulturimperialisme. Forfatteren har angivet referencer, men det er ikke helt tydeligt, hvad der er forfatterens fortolkning og kildernes udsagn.

Marianne Mahler, Sygeplejerske, cand.phil. i historie, MA & Dr. i folkesundhedsvidenskab.

Systemet som modstander – ikke som medspiller

Lisbeth Bang
Min mor, mig og Parkinson – en sygdom i senfasen, fra ankomst på plejehjem til død på sygehus
Bangs Forlag 2021, 116 sider – 219,95 kr.

Bogen er skrevet af læge Lisbeth Bang, og den giver et bud på, hvordan der kan sættes fokus på de specialiserede pleje- og omsorgsudfordringer, der er ved Parkinson sygdom, systemets rammer og den specialviden det kræver at passe borgere/patienter med Parkinson.

Omdrejningspunktet i bogen er et brev, Lisbeth Bangs mor har skrevet til medarbejdere på plejehjem, ambulatorier og hospitaler. Heri påpeger Lisbeths mor vigtigheden af den viden, der kræves om Parkinson for at kunne pleje og yde omsorg for personer med Parkinson. Sygdommen er kronisk, progressiv og neurodegenerativ, den kan ikke kureres, men symptomerne kan delvist behandles.

Bogen slutter med en handlingsanvisende guideline, som har overskriften ”Vi kan gøre det bedre” fra forfatteren til ansatte.

Bogen er skrevet i dagbogsform og suppleret med små, fine vignetter tegnet af forfatteren.

Teksterne beskriver moderens dagligdags problemer, som både er af almen karakter og direkte relateret til sygdommen. De belyser med al tydelighed, at det kræver særligt kendskab til sygdommen at tilrettelægge den rette pleje og omsorg.

Ikke mindst giver bogen et meget beskrivende billede af, hvor svært det er at få systemet i tale for at blive involveret og hørt og dermed kunne bidrage til at ændre situationen.

Temaet pleje- og omsorgssvigt og de endeløse forsøg på at gøre de involverede parter opmærksomme på dette tegner et billede af systemet som modstander og ikke som medspiller og viser, at der er behov for at uddanne personale til specifikt at tilrettelægge person-orienteret pleje ud fra sygdomsbillede og funktionsniveau.

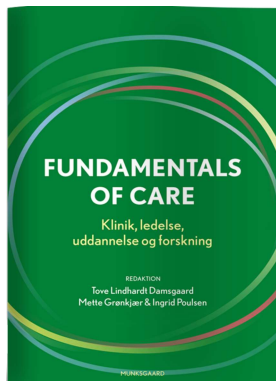
Som ansat på en højt specialiseret neurologisk afdeling er det overraskende at erfare, at der er så grundlæggende problemer med viden og pleje.

Der er tydeligvis et behov for at dele viden f.eks. via ambulatorier, men man kunne også tænke sig en egentlig Parkinsonkoordinationsfunktion. Forfatteren nævner, at der er 800 Parkinsonpatienter på plejehjem i Danmark, dvs. at alle ansatte på plejehjem på et eller andet tidspunkt har ansvaret for eller er i kontakt med en borger med Parkinson.

Bogen henvender sig til alle sundhedsprofessionelle og ikke mindst pårørende. Den kan bruges som udgangspunkt for undervisning og optakt til samtale, men også direkte, da den giver bud på, hvordan man yder en god, patientorienteret pleje til mennesker med Parkinson.

Tina Lynge Eriksen, sygeplejerske på neurologisk afdeling, Bispebjerg Hospital

Første danske bog om Fundamentals of Care

Tove Lindhardt Damsgaard, Mette Grønkjær og Ingrid Poulsen (red.)
Fundamentals of Care: klinik, ledelse, uddannelse og forskning
Forlaget Munksgaard 2021, 256 sider – 295,00 kr. (vejl.)

I denne tid, hvor der er stor fokus på sammenhæng mellem den kliniske praksis og det teoretiske grundlag, som den kliniske praksis hviler på, er det meget oplysende at læse, hvordan teori om sygepleje i form af begrebsrammen Fundamentals of Care (FoC) gennem en strategisk og målrettet indsats er blevet introduceret i forskellige sygeplejesammenhænge.

Forfatterne til denne bog bidrager med den første danske udgivelse om FoC, hvilket i sig selv er vigtigt. Bogen udfolder begrebsrammen med udgangspunkt i meget forskellige kontekster for sygepleje og viser også, hvor stor indflydelse den enkelte kliniske, uddannelses- eller forskningspraksis har på, hvordan og hvor kritisk den fortolkes ind i en aktuel syge-plejefaglig sammenhæng. Dette er bogens vigtigste bidrag.

Bogens tre første kapitler kan ses som en del for sig selv, hvor FoC præsenteres og udfoldes, dels i forhold til sygeplejeteori og dels med en detaljeret projektbeskrivelse for det tværinstitutionelle projekt for integrering af FoC i Region Nordjylland. De resterende kapitler beskriver FoC- implementering, -anvendelse og -sammenhænge i meget forskellige, faglige sammenhænge og på meget forskellige niveauer.

Forfatterne anvender stor bredde i tilgange, lige fra essaylignende beskrivelser af implementeringsmetoder, erfaringer med og forståelser af FoC til kapitler med tydelig, solid og diskuterende videnskabelig tilgang. De fleste kapitler har desuden en grundig gennemgang og beskrivelser af baggrund, elementer og fortolkning af FoC.

Denne redaktionelle prioritering gør sammen med de illustrative overskrifter og indledende resuméer bogen særdeles velegnet som opslagsbog.

Bogen lykkes med at give en introduktion til FoC, som med lethed kan læses af og give inspiration til sygeplejersker, sygeplejestuderende, ledere, undervisere og forskere.

Susanne Friis Søndergaard, sygeplejerske, ph.d. Postdoc, underviser og ekstern lektor Center for Forskning i Klinisk Sygepleje, Hospitalsenhed Midt og VIA University College, sygeplejerskeuddannelsen, Campus Viborg og Aarhus Universitet. Institut for Folkesundhed, Sundhed og sygepleje.

Kort nyt om bøger v/Jette Bagh, cand.cur., fagredaktør, Sygeplejersken og Fag&Forskning

Thomas Senderovitz

Kapløbet om vaccinen

Strandberg Publishing 2021, 176 sider – 199,95 kr. (vejl.)

Den venlige og velkommunikerende, tidligere direktør for Lægemiddelstyrelsen, Thomas Senderovitz, har skrevet en informativ og forståelig bog om den mirakuløst hurtige udvikling af vacciner mod covid-19.

Journalist Peter Hyldgård har formidlet kapløbet i et vellykket samarbejde med Senderovitz, som tydeligt siger dét, som nogle få mennesker endnu ikke har taget til sig: Vaccination har to formål, den beskytter den enkelte person, og den hjælper os alle med at få sygdommen under kontrol.

Ikke så mærkeligt at nogle af dem, som vaccinerer, har valgt at afslutte handlingen med et "tillykke".

I bogen får læseren indblik i behandlingen af de talrige data, der ligger bag vaccineudviklingen og samarbejdet mellem de 27 EU-lande, der sikrede kvalitet i godkendelsen af dem.

Thomas Senderovitz arbejder i dag i Novo Nordisk.

Mette Hegnhøj, Anna Jacobina Jacobsen

Flora Nattergal

Jensen & Dalggaard 2021, 48 ill. sider – 269 kr.

Florence Nightingales søster, Parthenope, kaldet Pop, er inspiration til denne bog om at stå i skyggen og selv rumme skygger, men også kreativitet.

Pop ser sin søster, Flora, der kæmper med at være, som andre synes, hun skal være. Hun ønsker at gøre verden til et godt sted, især for dyr.

Også for ugleungen Athena, der bor i Floras forklædelomme, efter at den faldt ud af sin rede.

Mens Pop savner sin søster en hel sommer, finder hun ud af at tegne Athenas historie i en skitsebog, som Flora får, da hun kommer hjem.

Søstrene finder deres egne veje i livet, og Pop støtter konsekvent sin søster, der i dag regnes for den moderne sygeplejes grundlægger.

En bog for børn i mange aldre uden ret mange andre farver end gråt og sort. Befriende.

Christian Graugaard, Andreas Rudkjøbing, Cecilie Jespersen (red.)

Bibliotek for læger, Lægeforeningen

Tidsskrift for Sundhedens historie, kultur og etik

Juni 2021/213. årgang, Årsabonnement 399,95 kr.

Sommernummeret indeholder stof til et par timers kvalificeret underholdning. Her er indlæg og artikler om coronatiden, vaccination set gennem maleren Anna Anchers øjne og fem ultrakorte til Søren Brostrøm.

Desuden en originalartikel om en ægte crackpot, kolonilægen Agner Møller, som havde sin egen opfattelse af lægegerningen og praktiserede den på øen Java i Hollandsk Ostindien, hvortil han flyttede med sin hustru, sygeplejersken Else, og to små børn. Møller var ikke dedikeret tilhænger af gængs naturvidenskabelig tilgang til patienter og sygdom, hvilket skaffede ham problemer og også kostede patienter livet.

Endnu en læseværdig artikel er 'Som malerne så det' – alvorlig sygdom og død i billedkunsten. Hverdagssituationer med syge og døende mennesker udgør illustrationerne, og forfatteren forklarer og diskuterer interessante facetter af malerierne, kunstnerens liv og de samfundsforhold, der prægede perioden.

Emneord:

Litteratur